Lezing Amnesty International Westelijke-Mijnstreek,

Geleen, 4 mei 2022

Vrijheid in verbondenheid

Vrijheid is niet vanzelfsprekend

Als we iets leren van de oorlog in Oekraïne, is dat het wel. Want oorlog op Europees grondgebied – wie had dat tot voor kort gedacht? Zelfs de mensen die in Oekraïne niet ver van de Russische grens wonen niet. Ook de Oekraïense mensenrechtenactivist Anna Sharyhina niet. Zij woont in de zwaar belegerde stad Charkov en kende de verhalen over oorlog alleen uit de verhalen van haar grootouders. Inmiddels is het helaas ook haar realiteit geworden en wordt ze omringd door verhalen over geweld, oorlog en verkrachting. De eerder vanzelfsprekende veiligheid en recht op leven zijn ineens een luxe geworden.

Anna is ongelooflijk dapper. Ze bleef in Charkov om anderen te helpen en haar gemeenschap te steunen door het verspreiden van hulpgoederen en het geven van informatie over waar mensen terecht kunnen voor hulp. Dat is niet makkelijk in een stad die telkens wordt opgeschrikt door beschietingen en bombardementen, waar veel winkels moesten sluiten en waar het openbaar vervoer niet meer werkt. Maar Anna gebruikt het kleine beetje vrijheid dat ze nog heeft om anderen te helpen.

Dat is het enige hoopvolle aan deze oorlog: te zien hoe van alle kanten mensen te hulp schieten. Niet alleen in Oekraïne zelf, maar ook in andere landen. Mensen die vluchtelingen helpen in Polen, Nederlanders die Oekraïners in huis nemen of hulptransporten regelen, de massale donaties aan giro 555. En ook de Blauw Gele Huiskamer die vanaf 7 mei opengaat in Sittard-Geleen, een plek waar Oekraïners elkaar kunnen ontmoeten en bewoners van de stad naar toe kunnen om hulp te bieden waar dat nodig is. Een veilig vangnet creëren voor hen die dat nodig hebben!

Hartverwarmend, maar tegelijk verontrustend, zijn de beelden en berichten die binnenkomen uit Rusland. Ondanks dat je daar nu al wordt opgepakt als je het woord ‘oorlog’ gebruikt voor wat het Russische leger in Oekraïne aanricht, gaan mensen er nog steeds de straat op. Er waren massale protesten tegen de oorlog, waarbij duizenden mensen werden opgepakt. Maar er is ook klein, creatief verzet. Russische kunstenaars die prijskaartjes in de supermarkt vervangen door anti-oorlogs-slogans. Russische feministen die dergelijke slogans op bankbiljetten drukken. Russen die in tientallen steden in het land houten kruizen planten ter nagedachtenis van de doden.

Al deze mensen plegen moedig verzet tegen hun regering die Oekraïners hun vrijheid ontneemt. Terwijl ze daarvoor een jarenlange gevangenisstraf kunnen krijgen. De Russen die die dreiging trotseren, getuigen van een bewonderenswaardige vrijheidszin. En van een goed besef van wat vrijheid betekent: niet alleen dat je zelf kunt doen en laten wat je wilt, maar ook dat je de ander vrijheid gunt. Ware vrijheid vind je alleen in verbondenheid.

Amnesty International zet zich sinds 1961 in voor de vrijheid van ons allemaal. We kunnen alleen leven in vrijheid, als de mensenrechten worden nageleefd. Overal en voor iedereen. Als we kunnen zeggen wat we willen zonder daarvoor te worden opgesloten. Als we ons veilig voelen en niet worden gediscrimineerd. En als we weten dat als onze mensenrechten worden geschonden, er wordt ingegrepen en de daders worden berecht.

Laten we vandaag stilstaan bij allen die hun leven hebben gegeven voor onze vrijheid!

AMNESTY
INTERNATIONAL